

ИНД - 140

Иргэний Нисэхийн Дүрэм

**Нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээний байгууллага -
Гэрчилгээжүүлэлт**

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

ИНД-140 нь Монгол Улсад нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээ үзүүлэхийг зорьж байгаа байгууллагын гэрчилгээжүүлэлтийн болон үйл ажиллагааны шаардлагыг тогтооно.

ИНД-140-ийг, ICAO-гийн Хавсралт 17-гийн дагуу Монгол Улсын хүлээсэн үүргийг биелүүлэх, дараах байгууллагад аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээ үзүүлэх зорилгоор боловсруулсан:

- аюулгүйн хамгаалалттай аэродромд;
- аюулгүйн хамгаалалттай навигацийн байгууламжид.

ИНД-140-ийг, байгууллагын гэрчилгээжүүлэлттэй холбоотой дүрмийн стандарт загвараар боловсруулсан ба энэ загвар нь гэрчилгээжүүлэлтийн (босго стандарт), үйл ажиллагааны (байнгын үйл ажиллагаа) болон аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээ эрхэлж байгаа этгээдэд аюулгүй байдлын аудит хийх (байнгын хяналт) тусгай шаардлагыг тогтооно.

Энэ Дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан ИНД-140-ийн цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчин төгөлдөр ИНД-140, түүний нэмэлт, өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн Дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг Дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын 1992 оны 29-р чуулганы А29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн түүх**Хүчинтэй огноо**

Анхны боловсруулалт	2002 оны 12 сарын 20
Нэмэлт, өөрчлөлт 1	2010 оны 06 сарын 17
Нэмэлт, өөрчлөлт 2	2010 оны 10 сарын 05
Нэмэлт, өөрчлөлт 3 (Шинэчлэлт)	2018 оны ... сарын ...

Тэмдэглэл: ИНД-140-ийн шинэчлэлтийг монгол, англи хэл дээр, NZ Part 140 А.6-д үндэслэн боловсруулсан болно.

Гарчиг

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл	5
140.1. Хамрах хүрээ.....	5
140.3. Тодорхойлолт.....	5
140.5. Гэрчилгээжих шаардлага	6
140.7. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт.....	6
140.9. Гэрчилгээ олгох.....	6
140.11. Гэрчилгээ эзэмшигчийн гүйцэтгэх ажил, үүрэг	6
140.13. Гэрчилгээний хугацаа	7
140.15. Гэрчилгээ сунгах	7
В Бүлэг - Гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	8
140.51. Ажилтанд тавих шаардлага	8
140.53. Үйл ажиллагааны журам тогтоох	8
140.55. Баримт бичгийн хөтлөлт.....	9
140.57. Бүртгэл хөтлөх	9
140.59. Дотоод чанар баталгаажуулалт.....	10
140.61. Байгууллагын Ерөнхий заавар.....	11
С Бүлэг - Үйл ажиллагааны шаардлага	13
140.101. Байнгын хэрэгжүүлэлт	13
140.103. Ерөнхий зааврын өөрчлөлт.....	13
Хавсралт А - Аюулгүйн хамгаалалтын үйл ажиллагааны стандарт	15
A.1. Үзлэгийн дараах бүсийг шалгах	15
A.2. Үзлэгийн дараах бүсийн аюулгүйн хамгаалалтын хяналт	15
A.3. Агаарын хөлгийг шалгах.....	15
A.4. Аюулгүйн үзлэгийн цэгийн хамгаалалт болон төхөөрөмж	16
A.5. Хүнд аюулгүйн үзлэг хийх	17
A.6. Рентген төхөөрөмжөөр аюулгүйн үзлэг хийх	17
A.7. Гар тээшийг гараар шалгах.....	18
A.9. Аюулгүйн үзлэг хийгдэж байгаа этгээдэд тавих хяналт	19
A.10. Аюулгүйн үзлэгийг зөрчих	19
A.11. Аюулгүйн үзлэгийн цэгийн онцгой нөхцөл - арга хэмжээний төлөвлөгөө болон дохио.....	19
A.12. Хөдөлгөөнт эргүүл	20
A.13. Шалган нэвтрүүлэх цэгийн аюулгүйн хамгаалалт	22
A.14. Аюулгүйн хамгаалалтын гэнэт сонгох үзлэг.....	22
A.15. Нэвтрэх үнэмлэх болон зөвшөөрлийг шалгах	22
A.16. Аюулгүйн хамгаалалт дагалдах үйлчилгээ	23
A.17. Явган эргүүл	23
A.18. Агаарын хөлгийн аюулгүйн хамгаалалт	23
A.19. Эргүүлийн тээврийн хэрэгсэл	24
A.20. Нууцлал болон мэдээлэл	24
A.21. Бусад байгууллагатай харилцах.....	25
A.22. НАХ-ын ажилтны эрүүл мэндийн шаардлага.....	25
A.23. Сургалт	25
A.24. Давтан сорилт хийх	27
A.25. Өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүс	29

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл

140.1. Хамрах хүрээ

Энэ Дүрэм нь аюулгүйн хамгаалалттай аэродром, эсхүл аюулгүйн хамгаалалттай навигацгийн байгууламжид нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагын гэрчилгээжүүлэлтийн болон үйл ажиллагааны шаардлагыг тогтооно.

140.3. Тодорхойлолт

Энэ Дүрэмд:

Аюулгүйн үзлэгийн цэг гэж аэродромын оператор ИНД-139.203(d)(4)-ийн дагуу, зорчигчийн аюулгүйн үзлэгт зориулан гаргасан талбайг;

Аюулгүйн хамгаалалттай навигацгийн байгууламж гэж тухайн цаг хугацаанд аюулгүйн хамгаалалт тогтоосон навигацгийн байгууламжийг;

Аюулгүйн хамгаалалтын менежмент гэж 140.61(a)(5)-д заасан байрлал бүрийг хариуцсан нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын ажилтныг, үүнд тухайн ажилтны орлогч, болон тухайн ажилтан хариуцлагаа шилжүүлсэн бусад ажилтан багтана;

Зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл гэж хууль ёсоор эрх олгогдоогүй, эсхүл хүндэтгэх шалтгаангүй, эсхүл тухайн агаарын хөлгийн эзэмшигч, эсхүл үйл ажиллагаа эрхлэгчийн зөвшөөрөлгүй, эсхүл эдгээрээс тухайн зөвшөөрлийг олгох эрх олгогдсон этгээдийн зөвшөөрөлгүйгээр аливаа агаарын хөлгийн бүхээгт авч орсон, эсхүл авч орохыг завдсан дараах эд зүйлийг:

- (1) аливаа галт зэвсэг; эсхүл
- (2) аливаа бусад аюултай, эсхүл хор хөнөөл учруулах зэвсэг, эсхүл эдгээрийн аливаа төрлийн хэрэгсэл; эсхүл
- (3) аливаа сум хэрэгсэл; эсхүл
- (4) аливаа тэсрэх бодис, эсхүл хэрэгсэл, эсхүл аливаа бусад гэмтэл учруулах бодис, эсхүл агаарын хөлгийн, эсхүл агаарын хөлгийн бүхээгт байгаа этгээдийн аюулгүй байдалд аюул учруулахад ашиглах аливаа төрлийн хэрэгсэл;

Нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын ажилтан гэж Нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн үндсэн ажилтан, эсхүл тухайн цаг хугацаанд нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын ажилтны үүрэг гүйцэтгэж байгаа этгээдийг;

Өндөр эрсдэлтэй нислэг гэж заналхийллийн ердийн хүчин зүйлээс илүү өндөр нөлөөнд өртөнө гэж дараах этгээдийн үнэлсэн нислэгийг:

- (1) Дарга; эсхүл
- (2) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлгийг Бүртгэгч улс;

Өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсийн үзлэгийн цэг гэж аэродромын оператор 139.203(d)(4A)-ийн дагуу, аюулгүйн үзлэг болон шалгалт хийгдэх өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсэд, эсхүл өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсийн цэгт аюулгүйн үзлэг болон шалгалт хийхэд зориулан гаргасан талбайг;

Энгийн нислэг гэж өндөр эрсдэлтэй нислэгээс бусад нислэгийг.

140.5. Гэрчилгээжих шаардлага

Аливаа этгээд, энэ Дүрмийн дагуу олгосон нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээний гэрчилгээний эрхийн хүрээ болон нөхцөлөөс гадуур, аюулгүйн хамгаалалттай аэродром, эсхүл аюулгүйн хамгаалалттай навигацийн байгууламжид нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээ үзүүлэхгүй.

140.7. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт

Нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24140/01 маягыг бөглөн, дараах баримт бичгийн хамт Даргад хүргүүлнэ:

- (1) 140.61-д шаардсан Ерөнхий заавар;
- (2) зохих төлбөрийн баримт.

140.9. Гэрчилгээ олгох

Дарга, дараах шаардлагыг хангасан гэж үзвэл, нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээ олгоно, хэрэв:

- (1) тухайн хүсэлт гаргагчийн 140.51-д шаардсан удирдах ажилтнууд нь тохирох зөв хүн бол;
- (2) тухайн хүсэлт гаргагч нь:
 - (i) нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээний байгууллага бол; эсхүл
 - (ii) аюулгүйн хамгаалалттай аэродром, эсхүл аюулгүйн хамгаалалттай навигацийн байгууламжийн үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн аэродром, эсхүл навигацийн байгууламжид нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээ үзүүлэх бол;
- (3) хүсэлт гаргагчийн Ерөнхий заавар нь В Бүлгийн шаардлага хангасан бол;
- (4) тухайн гэрчилгээг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдал болон аюулгүйн хамгаалалтын ашиг сонирхолд харшлахгүй бол.

140.11. Гэрчилгээ эзэмшигчийн гүйцэтгэх ажил, үүрэг

(а) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь Ерөнхий заавартаа заасан байрлал бүрд дараах ажил, үүргийг гүйцэтгэнэ:

- (1) аюулгүйн хамгаалалттай аэродромд:

- (i) бүх олон улсын зорчигч үйлчилгээний агаарын хөлгийн болон орон нутгийн зорчигч үйлчилгээний агаарын хөлгийн зорчигч, хөлгийн баг, тээшинд аюулгүйн үзлэг хийх, эсхүл Даргын шаардсан бусад үйлчилгээнд аюулгүйн үзлэг хийх;
 - (ii) шаардлагатай бол, агаарын хөлгийг шалгах;
 - (iii) аэродромын аюулгүйн хамгаалалтын эргүүл хийх;
 - (iv) Даргын шаардсан, өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсэд байгаа, эсхүл нэвтрэх гэж байгаа аливаа этгээд, эд зүйл, бодис, эсхүл тээврийн хэрэгсэлд, Даргаар батлагдсан байх ёстой аюулгүйн үзлэгийн тусгай хэлбэр, эсхүл аргачлалын дагуу аюулгүйн үзлэг болон шалгалт хийх;
- (2) хамгаалалттай навигацийн байгууламжид эргүүл хийх;
- (3) иргэний нисэх болон түүнд ажиллагсад, эсхүл түүний үйлчилгээг авч байгаа этгээдийг хамгаалахтай холбоотой аюулгүйн хамгаалалтын арга техник, тогтолцоо, хэрэгсэл, практик дадал болон журмыг хянах, судлах, түүний талаар тогтмол мэдээлэлтэй байх;
- (4) өөрийн аливаа ажил үүргийг энэ Дүрмийн дагуу илүү үр дүнтэй гүйцэтгэх зорилгоор цагдаа, төрийн байгууллага, нисэх буудлын эрх бүхий байгууллага, үйл ажиллагаа эрхлэгч болон бусад улсын нисэх буудлын аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээ хариуцсан эрх бүхий байгууллага, аливаа холбогдох олон улсын байгууллагатай хамтран ажиллах.
- (b) Энэ зүйлийн (a)-г үл харгалзан, НАХҮБ нь нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үндэсний хөтөлбөрт заасан ажил, үүргийг гүйцэтгэнэ.

140.13. Гэрчилгээний хугацаа

- (a) НАХҮБ-ын гэрчилгээг 5 жил хүртэл хугацаагаар олгож, эсхүл сунгаж болно.
- (b) НАХҮБ-ын гэрчилгээ нь түүний хугацаа дууссан, эсхүл түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, хүчинтэй хэвээр байна.
- (c) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь гэрчилгээний хугацаа дууссан, эсхүл хүчингүйд тооцсон тохиолдолд, гэрчилгээг Даргад хураалгана.
- (d) НАХҮБ-ын гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн бол, эзэмшигч нь зохих баталгаажуулсан тэмдэглэл хийлгэхээр гэрчилгээг Даргад хүргүүлнэ.

140.15. Гэрчилгээ сунгах

- (a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ сунгуулах хүсэлтийг гэрчилгээ эзэмшигч нь САА 24140/01 маягтын дагуу гаргаж Даргад хүргүүлнэ.
- (b) Тухайн сунгуулах хүсэлтийг, гэрчилгээнд заасан хугацаанд, хэрэв сунгах хугацаа заагаагүй бол, гэрчилгээний хугацаа дуусахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө гаргана.

В Бүлэг - Гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

140.51. Ажилтанд тавих шаардлага

(a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах ажилтныг үндсэн ажилтнаар авч ажиллуулна:

- (1) тухайн байгууллагын гүйцэтгэж байгаа бүх үйл ажиллагааг санхүүжүүлж, энэ Дүрэмд заасан шаардлагын дагуу хийж чадахаа тухайн хүсэлт гаргагчийн байгууллагын хүрээнд бататгах эрхтэй, гүйцэтгэх захирлаар тодорхойлогдсон удирдах ажилтан;
- (2) дараах удирдах ажилтан, эсхүл удирдах ажилтнууд:
 - (i) тухайн хүсэлт гаргагчийн байгууллага нь энэ Дүрмийн шаардлагыг хангаж байгааг бататгах хариуцлага хүлээсэн;
 - (ii) гүйцэтгэх захирлын өмнө эцсийн хариуцлага хүлээсэн;
- (3) 140.61(а)(7)-д дэлгэрэнгүй заасан нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээг төлөвлөх, үзлэг хийх, хянах болон гүйцэтгэх хангалттай тооны ажилтан.

(b) Хүсэлт гаргагч нь:

- (1) тухайн ажил үүрэг гүйцэтгэхээр хүсэлт гаргасан этгээд бүрийн ур чадварт суурь үнэлгээ хийх журам болон НАХ-ын ажилтны ажлын байрны шаардлагыг тухайн этгээдийн:
 - (i) боловсрол;
 - (ii) харилцааны чадвар;
 - (iii) зан харьцаа;
 - (iv) дадлага туршлага;
 - (v) эрүүл мэндийг харгалзан тогтооно;
- (2) түүний ажилтнуудаас НАХ-ын ажилтан болох этгээдийг томилно;
- (3) түүний НАХ-ын ажилтныг сургах болон ур чадварыг хадгалах журмыг тогтооно;
- (4) 140.61(а)(7)-д дэлгэрэнгүй заасан нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээг төлөвлөх, үзлэг хийх, хянах болон гүйцэтгэхийг зөвшөөрсөн ажилтнуудад, тэдний зөвшөөрлийн хүрээг бичгээр тодорхойлсон нотлох баримт олгоно.

140.53. Үйл ажиллагааны журам тогтоох

(a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь тухайн тогтоосон аэродромд хамгаалалтын үйлчилгээ үзүүлэх бол, Хавсралт А-д заасан шаардлагыг хангахад шаардлагатай журмыг тогтооно.

(b) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь тухайн тогтоосон навигацийн байгууламжид хамгаалалтын үйлчилгээ үзүүлэх бол, А.12(d)-д заасан шаардлагыг хэрэгжүүлэх журмыг тогтооно.

140.55. Баримт бичгийн хөтлөлт

(a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь, ажилтнууд ажил үүргээ гүйцэтгэхэд шаардлагатай, нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээг дэмжихэд чиглэсэн бүх баримт бичгийг авч ашиглахад боломжтой хэлбэрээр хангадаг болохыг бататгах журмыг тогтооно.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д заасан баримт бичиг нь дараах зүйлийг агуулсан байна:

- (1) холбогдох бүх хууль тогтоомж;
- (2) нисэхийн аюулгүйн хамгаалалттай холбоотой олон улсын техникийн заавар, эсхүл мэдэгдлүүд;
- (3) Даргаас гэрчилгээ эзэмшигчид олгосон баримт бичиг;
- (4) гэрчилгээ эзэмшигчийн Ерөнхий заавар.

(c) Хүсэлт гаргагч нь, энэ зүйлийн (a)-д заасан, дараах үйл ажиллагааг бататгах баримт бичгийг хянах журамтай байна:

- (1) тухайн баримт бичгийг гаргахын өмнө холбогдох ажилтан хянаж баталсныг;
- (2) холбогдох баримт бичгийн хүчинтэй хувь нь, ажилтнууд тухайн баримт бичгийг ашиглахад хэрэгтэй байрлал бүрд бэлэн байхыг;
- (3) хугацаа нь дууссан баримт бичгийг гаргах, эсхүл ашиглах бүх цэгээс нэн даруй хурааж авдаг болохыг;
- (4) баримт бичигт орсон өөрчлөлтийг холбогдох ажилтан хянаж, баталсныг;
- (5) баримт бичиг бүрийн хүчинтэй хувь нь танигддаг байхыг;
- (6) байгууллагын Ерөнхий зааварт, тухайн үйлчилгээ үзүүлэгч, түүний үйлчилгээ, журам болон байгууламжийн тодорхойлолт хүчинтэй хэвээр хадгалагдаж байхаар өөрчлөлт хийснийг.

(d) Хүсэлт гаргагч нь 140.61(a)(5)-д заасан байрлал бүрд Ерөнхий зааврын хувийг байлгаж, хөтлөх журмыг тогтоосон байна.

140.57. Бүртгэл хөтлөх

(a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь энэ Дүрмийн нийцлийг бататгахад шаардлагатай, бүртгэлийг таньж тогтоох, цуглуулах, индексжүүлэх, хадгалах болон хөтлөх журмыг тогтооно.

(b) Хүсэлт гаргагч нь дараах журмыг тогтооно:

- (1) түүний НАХ-ын ажилтны туршлага, мэргэшил, ур чадвар, сургалт, эрүүл мэндийн үнэлгээ болон хүчинтэй зөвшөөрлийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг багтаасан бүртгэл хөтлөх;

(2) дараах шаардлагыг хангасныг бататгах:

- (i) бүх бүртгэл нь гаргацтай бөгөөд байнгын, хувиршгүй хэлбэртэй болохыг;
- (ii) энэ зүйлийн (b)(1)-д шаардсан бүртгэлийг, гэрчилгээ эзэмшигч тухайн этгээдэд олгосон эрхийг зогсоосон өдрөөс хойш 2 жилийн хугацаанд хадгалдаг болохыг;
- (iii) энэ зүйлийн (b)(1)-д шаардсанаас бусад бүртгэлийг 2 жилийн хугацаанд хадгалдаг болохыг.

140.59. Дотоод чанар баталгаажуулалт

(a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь энэ Дүрмээр шаардсан журмын хэрэгжилт болон тохирлыг бататгах дотоод чанар баталгаажуулалтын тогтолцоог бүрдүүлсэн байна.

(b) Дотоод чанар баталгаажуулалтын тогтолцоо нь дараах журмыг багтаана:

- (1) хүсэлт гаргагчийн байгууллагын зорилго болон түүний үйлчлүүлэгчийн хүсэл эрмэлзэл, хэрэгцээнд тохирсон аюулгүйн хамгаалалтын бодлого болон аюулгүйн хамгаалалтын бодлогын журам;
- (2) тухайн тогтолцоонд оршиж байгаа хүндрэлтэй асуудал, эсхүл хүндрэлтэй асуудлын бодит шалтгааныг тогтоох зорилгоор гэмтэл, зөрчлийн тайлан болон ажилтан, үйлчлүүлэгчийн санал хүсэлтийг багтаасан, чанарын үзүүлэлтэд мониторинг хийдгийг бататгах журам;
- (3) тухайн тогтолцоонд илэрсэн хүндрэлтэй асуудлыг залруулсныг бататгах, залруулах арга хэмжээний журам;
- (4) тухайн тогтолцоонд илрүүлсэн хүндрэлтэй асуудлын бодит шалтгааныг арилгасныг бататгах урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний журам;
- (5) хүсэлт гаргагчийн байгууллага нь өөрийн Ерөнхий зааварт тусгасан журамтай нийцэж байгаа болон аюулгүйн хамгаалалтын бодлогод тусгасан зорилтод хүрснийг шалгах, чанарын дотоод аудитын хөтөлбөр;
- (6) шаардлагатай тохиолдолд, статистикийн дүн шинжилгээний ашиглалтыг багтаасан, тухайн дотоод чанар баталгаажуулалтын тогтолцооны байнгын тохирол болон үр дүн нь энэ Дүрмийн шаардлагыг хангаж байгааг бататгах удирдлагын үнэлгээний журам;
- (7) дотоод чанар баталгаажуулалт хариуцсан удирдах ажилтан нь аюулгүйн хамгаалалтад нөлөөлөх асуудлаар гүйцэтгэх захиралд шууд хандах эрхтэй болохыг бататгах журам.

(c) Аюулгүйн хамгаалалтын бодлогын журам нь, тухайн аюулгүйн хамгаалалтын бодлогыг байгууллагын бүх түвшинд ойлгодог, хэрэгжүүлдэг болон мөрддөг болохыг бататгана.

(d) Залруулах арга хэмжээний журамд дараах үйл ажиллагааг хэрхэн гүйцэтгэхийг тодорхойлсон байна:

- (1) оршиж байгаа хүндрэлтэй асуудлыг залруулах;

- (2) тухайн арга хэмжээний үр дүнг бататгах зорилгоор залруулах арга хэмжээг эргэн шалгах;
 - (3) удирдлага, аливаа залруулах арга хэмжээний үр дүнг үнэлэх.
- (е) Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний журам нь дараах үйл ажиллагааг хэрхэн гүйцэтгэхийг тодорхойлсон байна:
- (1) болзошгүй хүндрэлтэй асуудлыг залруулах;
 - (2) тухайн арга хэмжээний үр дүнг бататгах зорилгоор, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг эргэн шалгах;
 - (3) урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний үр дүнд, энэ Дүрмийн дагуу шаардсан аливаа журамд өөрчлөлт оруулах;
 - (4) удирдлага аливаа урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний үр дүнг үнэлэх.
- (ф) Чанарын дотоод аудитын хөтөлбөр нь:
- (1) аудит хийгдэх ажиллагааны шинж чанартай уялдуулан аудитын давтамж болон байрлалыг заана;
 - (2) аудитыг сургалтад хамрагдсан, тухайн аудит хийгдэж байгаа ажиллагаанд шууд хариуцлага хүлээдэг этгээдээс хамааралгүй ажилтан хийдгийг бататгана;
 - (3) аудитын үр дүнг, аудит хийсэн тухайн ажиллагааг хариуцсан ажилтанд болон дотоод аудит хариуцсан менежерт мэдээлдэг болохыг бататгана;
 - (4) хэрэв аудитаар хүндрэлтэй асуудал илэрсэн бол, аудит хийсэн тухайн ажиллагааг хариуцсан ажилтнаас урьдчилан сэргийлэх, эсхүл залруулах арга хэмжээ авахыг шаарддаг байна;
 - (5) авч хэрэгжүүлсэн залруулах, эсхүл урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний үр дүнд үнэлгээ хийх зорилгоор эргэн шалгах аудит хийдгийг бататгана.
- (г) Удирдлагын үнэлгээ хийх журам нь:
- (1) тухайн тогтолцооны байнгын үр дүнтэй байх хэрэгцээ шаардлагыг авч үзсэний үндсэн дээр, чанар баталгаажуулалтын тогтолцооны удирдлагын үнэлгээний давтамжийг тодорхойлно;
 - (2) тухайн чанар баталгаажуулалтын тогтолцоонд үнэлгээ хийх менежерийг тогтооно;
 - (3) тухайн үнэлгээний үр дүнг дүгнэж, бүртгэл хөтөлдөг болохыг бататгана.

140.61. Байгууллагын Ерөнхий заавар

(а) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах журмыг багтаасан Ерөнхий зааврыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) Ерөнхий заавар нь дараах шаардлагыг багтаасныг бататган, байгууллагын нэрийн өмнөөс гүйцэтгэх захирал гарын үсэг зурсан мэдэгдэл:

- (i) тухайн байгууллагыг тодорхойлох ба энэ Дүрмийн байнгын хэрэгжүүлэлтийг бататгах арга, аргачлалыг харуулах;
 - (ii) тухайн байгууллагын ажилтнууд түүнийг байнга дагаж мөрдөхийг;
 - (2) 140.51(а)(1) болон (2)-т шаардсан этгээдүүдийн нэр болон албан тушаал;
 - (3) тухайн байгууллагын нэрийн өмнөөс Даргатай шууд харьцах асуудлуудыг багтаасан, энэ зүйлийн (а)(2)-т заасан этгээдийн үүрэг, хариуцлага;
 - (4) энэ зүйлийн (а)(2)-т заасан этгээд болон хяналтын ажилтны хариуцлагын хамаарлыг харуулсан байгууллагын бүтцийн зураг;
 - (5) тухайн байгууллагын, нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээ үзүүлэхээр зорьж байгаа бүх байрлал болон байрлал бүр дэх байгууламжийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
 - (6) энэ зүйлийн (а)(5)-д заасан байрлал бүрд шаардлагатай, тухайн байгууллагын ажиллагсдын бүтцийн хураангуй;
 - (7) байрлал бүрд үзүүлэх нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээний дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
 - (8) эрүүл мэндийн үзлэгийн дүгнэлтийн хамрах хүрээ болон Хавсралт А.22-т шаардсан бие бялдрын үнэлгээний аргын дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
 - (9) дараах зүйлээр шаардсан, хүсэлт гаргагчийн журмын дэлгэрэнгүй мэдээлэл:
 - (i) 140.53 - үйл ажиллагааны журмын талаар;
 - (ii) 140.55 - нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын баримт бичгийн хяналт болон түгээлтийн талаар;
 - (iii) 140.57 - бүртгэлийг таньж тогтоох, цуглуулах, индексжүүлэх, хадгалах болон хөтлөх талаар;
 - (iv) 140.59 - хүсэлт гаргагчийн байгууллагын дотоод чанар баталгаажуулалтын талаар.
 - (10) Ерөнхий зааврыг хянах, нэмэлт өөрчлөлт хийх болон түгээх журам;
 - (11) ИНД-12-ын дагуу Даргад аливаа аюулгүйн хамгаалалтын зөрчлийг мэдээлэх, шинжлэн шалгах болон мэдээлэх журам;
 - (12) аюултай барааны илрүүлэлтийг Даргад мэдээлэх журам.
- (b) Хүсэлт гаргагчийн Ерөнхий заавар нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байх ёстой.

С Бүлэг - Үйл ажиллагааны шаардлага

140.101. Байнгын хэрэгжүүлэлт

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) Ерөнхий зааварт заасан ажлын байрлал тус бүрд, Ерөнхий зааврын нэгээс доошгүй хүчинтэй, бүрэн хувийг байнга хадгална;
- (2) Ерөнхий зааварт дэлгэрэнгүй заасан бүх журам болон тогтолцоог байнга дагаж мөрдөнө;
- (3) Ерөнхий зааврын холбогдох бүлгүүдийг шаардлагатай ажилтнууд ажил үүргээ гүйцэтгэхдээ байнга ашиглах боломжтой байлгана;
- (4) дараах шаардлага болон стандартыг байнга хангана:
 - (i) В Бүлгийн шаардлага;
 - (ii) 140.53-ын дагуу журамтай байхыг шаардсан Хавсралт А-ийн заалтууд.

140.103. Ерөнхий зааврын өөрчлөлт

(a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) Ерөнхий зааврын нэмэлт өөрчлөлтийг, байгууллагын хүчинтэй тайлбарыг хэвээр хадгалж байхаар хийснийг бататгана;
- (2) Ерөнхий зааварт оруулсан аливаа нэмэлт өөрчлөлт нь энэ Дүрмийн холбогдох шаардлагыг хангаж байгааг бататгана;
- (3) Ерөнхий зааварт тусгасан нэмэлт өөрчлөлтийн журмыг мөрдөнө;
- (4) Ерөнхий заавартаа нэмэлт өөрчлөлт оруулсны дараа нэмэлт өөрчлөлт бүрийн хувийг Даргад цаг алдалгүй хүргүүлнэ;
- (5) нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын ашиг сонирхолд шаардлагатай гэж Даргын үзсэн нэмэлт өөрчлөлтийг Ерөнхий заавартаа оруулна.

(b) Гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах аливаа өөрчлөлтийг хийхээр санал болгож байгаа бол, Даргаас урьдчилан зөвшөөрөл авсан байх шаардлагатай:

- (1) гүйцэтгэх захирлыг;
- (2) жагсаалтад нэр заасан удирдах ажилтныг;
- (3) нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээ үзүүлэх байрлалыг;
- (4) гэрчилгээнд заасан үйл ажиллагааны цар хүрээг;
- (5) байгууллагын дотоод чанар баталгаажуулалтын тогтолцоог.

(c) Энэ зүйлийн (b)-д заасан аливаа өөрчлөлтийг хийх хүсэлтийг САА 24140/01 маягтын дагуу гаргана.

(d) Дарга, энэ зүйлийн (b)-д заасан аливаа өөрчлөлтийн үед, эсхүл өөрчлөлтийн дараа мөрдөх нөхцөлийг тогтоож болно.

(e) Гэрчилгээ эзэмшигч нь энэ зүйлийн (d)-гийн дагуу тогтоосон аливаа нөхцөлийг дагаж мөрдөнө.

(f) Энэ зүйлийн (b)-д заасан аливаа өөрчлөлт нь тухайн гэрчилгээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулахыг шаардаж байвал, гэрчилгээ эзэмшигч нь гэрчилгээг Даргад цаг алдалгүй хүргүүлнэ.

Хавсралт А - Аюулгүйн хамгаалалтын үйл ажиллагааны стандарт

А.1. Үзлэгийн дараах бүсийг шалгах

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах үйл ажиллагааг бататгана:

- (1) түүний НАХ-ын ажилтан нь үзлэгийн дараах бүс бүрийн бүрэн бүтэн байдлыг баталгаажуулах зорилгоор, дараах нөхцөлд шалгалт хийдэг болохыг:
 - (i) зорчигчийн аюулгүйн үзлэг эхлэхийн өмнө;
 - (ii) тухайн бүсийн хяналт алдагдсан байж болзошгүй үед.
- (2) түүний НАХ-ын ажилтан нь үзлэгийн дараах бүсэд шалгалт хийхдээ:
 - (i) тухайн үзлэгийн дараах бүсэд ямар нэгэн зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл орхиогүй, эсхүл нуугаагүйг шалгадаг болохыг;
 - (ii) аюулгүйн үзлэгт хамрагдсан бүх этгээдийг, аюулгүйн үзлэгт хамрагдаагүй этгээдээс тусгаарласныг шалгадаг болохыг.
- (3) дараах шаардлагыг бататгах сорилт, эсхүл шалгалт хийдэг болохыг:
 - (i) үзлэгийн дараах бүсийн аливаа шалгалтын нягт нямбай байдлыг, 28 хоног тутамд;
 - (ii) А.24-т заасан давтан сорилт хийх шаардлагын дагуу, үзлэгийн дараах бүсийн аливаа шалгалтыг гүйцэтгэдэг НАХ-ын ажилтан бүрийн ур чадварыг, 150 хоног тутамд.

А.2. Үзлэгийн дараах бүсийн аюулгүйн хамгаалалтын хяналт

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах шаардлагыг бататгана:

- (1) аливаа агаарын хөлөгт зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл нэвтрээгүй болохыг бататгах зорилгоор, зорчигчоос бусад этгээд үзлэгийн дараах бүсэд авч орох, эсхүл хүргэх бүх бараа болон хангамжийн зүйлд аюулгүйн үзлэг, эсхүл аюулгүйн хамгаалалтын хяналт хийгддэг болохыг;
- (2) түүний НАХ-ын ажилтан нь үзлэгийн дараах бүсийн бүрэн бүтэн байдлыг бататгах зорилгоор үзлэгийн дараах бүс доторх хөдөлгөөнд хяналт тавьдаг болохыг.

А.3. Агаарын хөлгийг шалгах

(а) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, түүний НАХ-ын ажилтан агаарын хөлгийн шалгалтыг хийхдээ:

- (1) зорчигчийн суудал, суудлын дээрх тээшний тасалгаа, шалны талбай, бие засах газар болон өмнөх үйлчилгээний зорчигчийн нэвтэрсэн байж болох бусад хэсгийг хамруулсныг;
- (2) бүхээгт нуусан, эсхүл бусад хэлбэрээр нэвтрүүлсэн зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйлийг илрүүлэхэд хангалттай хүчин чармайлт гаргасныг бататгана.

(b) Тухайн нислэг өндөр эрсдэлтэй гэж үнэлэгдсэн бол, гэрчилгээ эзэмшигч дараах шаардлага хангасныг бататгана:

- (1) түүний НАХ-ын ажилтнууд нь үйл ажиллагаа эрхлэгчийн тусламжтайгаар тухайн агаарын хөлгийг бүрэн гүйцэд шалгасныг;
- (2) тухайн шалгалтыг, үйл ажиллагаа эрхлэгчийн тухайн агаарын хөлөгт зориулсан шалгах хуудсыг ашиглан, төлөвлөсөн хэлбэрээр гүйцэтгэснийг;
- (3) тухайн шалгалтаар, агаарын хөлөгт нуусан, эсхүл бусад хэлбэрээр нэвтрүүлсэн зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйлийг илрүүлэх хангалттай хүчин чармайлт гаргасныг.

(c) Гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах шаардлагыг бататгана:

- (1) энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-гийн дагуу хийсэн шалгалт бүрийн хувьд, дараах дэлгэрэнгүй мэдээллийг багтаасан бүртгэл хөтөлдөг болохыг:
 - (i) тухайн шалгалтыг хийсэн ажилтны нэр;
 - (ii) илрүүлсэн аливаа зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйлс;
 - (iii) гүйцэтгэсэн аливаа аюулгүй болгох арга хэмжээ.
- (2) дараах шаардлагыг бататгах сорилт, эсхүл шалгалт хийдэг болохыг:
 - (i) шалгасан байхыг шаардсан аливаа агаарын хөлгийн шалгалтын нягт нямбай байдлыг, 28 хоног тутамд;
 - (ii) А.24-т заасан давтан сорилт хийх шаардлагын дагуу, аюулгүйн үзлэг хийгдээгүй, эсхүл өндөр эрсдэлтэй агаарын хөлгийн шалгалт гүйцэтгэдэг НАХ-ын ажилтан бүрийн ур чадварыг 150 хоног тутамд.

А.4. Аюулгүйн үзлэгийн цэгийн хамгаалалт болон төхөөрөмж

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах шаардлагыг бататгана:

- (1) тухайн аюулгүйн үзлэгийн цэг нь, аюулгүйн хамгаалалтын хяналтгүй аливаа бүсээс үзлэгийн дараах бүсэд нэвтрэх бүх этгээд тухайн цэгээр заавал дамжин өнгөрдөг байхаар байрласныг;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн явах нислэгийг шалтгаангүйгээр саатуулахгүй байх стандарт хурдаар аюулгүйн үзлэгийг гүйцэтгэх хангалттай тооны ажилтан болон төхөөрөмжтэй болохыг;
- (3) агаарын хөлөгт тээвэрлэх боломжтой, овор ихтэй эд зүйлийг бүртгэгдсэн тээш хэлбэрээр тээвэрлүүлэхээр холбогдох агаарын тээвэрлэгчид хүлээлгэн өгдөг болохыг;
- (4) түүний НАХ-ын ажилтан нь стандарт сорилын биет ашиглан тухайн аюулгүйн үзлэгийн төхөөрөмжийг чадварлагаар шалгаж чадахыг бататгах зааварчилгаа авдаг болохыг;
- (5) аюулгүйн үзлэгийн цэгт ашиглаж байгаа аливаа металл илрүүлэгчид:
 - (i) зорчигчийн аюулгүйн үзлэг эхлэхээс өмнө Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц стандарт сорилын биетээр сорилт хийдэг болохыг;

- (ii) зөвхөн тухайн стандарт сорилын биетийг мэдрэн зөв ажилласан нөхцөлд ашигладаг болохыг.
- (6) аюулгүйн үзлэгийн цэгт ашиглаж байгаа аливаа рентген аппаратад Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр сорилт хийсэн болохыг.

А.5. Хүнд аюулгүйн үзлэг хийх

(a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь аюулгүйн үзлэгийн цэг бүрд, бүх этгээд аюулгүйн үзлэгээр орохыг анхааруулсан дараах мэдэгдлийг байрлуулна:

- (1) зөвхөн тухайн этгээдийн зөвшөөрөлтэйгээр түүнд, эсхүл түүний тээшинд аюулгүйн үзлэг хийдэг болохыг;
- (2) аюулгүйн үзлэг хийлгэхээс татгалзсан аливаа этгээдийг тухайн цэгээс цааш нэвтрүүлдэггүй болохыг;
- (3) аюулгүйн үзлэг хийлгэхээс татгалзсан аливаа зорчигчийг агаарын тээвэрлэгч тээвэрлэхээс татгалздаг болохыг.

(b) Гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах шаардлагыг бататгана:

- (1) түүний НАХ-ын ажилтан аливаа этгээдэд аюулгүйн үзлэг хийснээс бусад тохиолдолд, тухайн этгээдийг аюулгүйн үзлэгийн цэгээр дамжин үзлэгийн дараах бүсэд нэвтрэхийг зөвшөөрдөггүй болохыг;
- (2) хэрэв тухайн этгээдийг Засгийн газраас тусгайлан чөлөөлснөөс бусад тохиолдолд, түүний НАХ-ын ажилтан тухайн зорчигч, эсхүл багийн гишүүнд аюулгүйн үзлэг хийхгүйгээр, аливаа явж байгаа зорчигч, эсхүл багийн гишүүнийг үзлэгийн дараах бүсэд нэвтрэхийг зөвшөөрдөггүй болохыг;
- (3) түүний НАХ-ын ажилтан нь аливаа этгээдэд аюулгүйн үзлэг хийхдээ, тухайн этгээд аливаа зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл тээвэрлээгүй, эсхүл биедээ авч яваагүй болохыг бататгах;
- (4) дараах шаардлагыг бататгах сорилт, эсхүл шалгалт хийдэг болохыг:
 - (i) аливаа аюулгүйн үзлэгийн нягт нямбай байдлыг, 28 хоног тутамд;
 - (ii) А.24-т заасан давтан сорилт хийх шаардлагын дагуу, аюулгүйн үзлэг гүйцэтгэдэг НАХ-ын ажилтан бүрийн ур чадварыг, 150 хоног тутамд.

А.6. Рентген төхөөрөмжөөр аюулгүйн үзлэг хийх

(a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь түүний НАХ-ын ажилтан аливаа эд зүйлд рентген төхөөрөмж ашиглан аюулгүйн үзлэг хийхдээ:

- (1) тухайн зүйлд аливаа зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл агуулагдаагүй гэдэгт өөртөө итгэлтэй байхыг;
- (2) рентген төхөөрөмжийн дэлгэцэн дээр гарсан дүрсийг 10 минутаас дээш хугацаагаар тасралтгүй ажиглахгүй байхыг бататгана.

(b) Аливаа эд зүйл өөр эд зүйлд агуулагдсаны улмаас рентген төхөөрөмжийн шалгалтаар зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл биш болох нь үнэн зөв танигдахгүй байгаа, эсхүл ямар нэг эргэлзээ байгаа бол, гэрчилгээ эзэмшигч нь түүний НАХ-ын ажилтан эд зүйлийг зөв таних хүртэл тухайн эд зүйлийг, эсхүл түүнийг авч яваа этгээдийг үзлэгийн дараах бүсэд нэвтрэхийг зөвшөөрдөггүй болохыг бататгана.

(c) Гэрчилгээ эзэмшигч, дараах шаардлагыг бататгах сорилт, эсхүл шалгалт хийнэ:

- (1) аливаа рентген төхөөрөмжийн аюулгүйн үзлэгийн нягт нямбай байдлыг, 28 хоног тутамд;
- (2) А.24-т заасан давтан сорилт хийх шаардлагын дагуу, рентген төхөөрөмжөөр аюулгүйн үзлэг гүйцэтгэдэг НАХ-ын ажилтан бүрийн ур чадварыг, 150 хоног тутамд.

А.7. Гар тээшийг гараар шалгах

(a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) түүний НАХ-ын ажилтан нь гар тээшинд гараар үзлэг хийхдээ, түүнд ямар нэг зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл агуулагдаагүй гэдэгт өөртөө итгэлтэй байхыг;
- (2) түүний НАХ-ын ажилтан нь гар тээшинд ямар нэг зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл агуулагдаагүй гэдэгт итгэлтэй болсноос бусад тохиолдолд, тухайн тээшийг агаарын хөлгөөр тээвэрлэхийг хориглодог ба тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчид мэдэгддэг болохыг;
- (3) хэрэв аливаа эд зүйл тэсрэх бодис агуулсныг сэжиглэх шалтгаан байвал, түүний НАХ-ын ажилтан нь А.11(b)(5)-д шаардсан журмыг мөрддөг болохыг бататгана.

(b) Гэрчилгээ эзэмшигч нь, тухайн зорчигч компьютер, видео камер, эсхүл ижил төстэй эд зүйлээ рентген төхөөрөмжөөр шалгуулахаас татгалзсан тохиолдолд, түүний НАХ-ын ажилтан дараах ажиллагааг хийх хүртэл тухайн эд зүйл болон түүнийг авч яваа этгээдийг үзлэгийн дараах бүсэд нэвтрэхийг зөвшөөрдөггүй болохыг бататгана:

- (1) хэрэв боломжтой бол, тухайн эд зүйлийг гараар шалгах ба зорчигчоос тухайн төхөөрөмжийг ажиллуулахыг шаардана;
- (2) хэрэв гараар шалгах боломжгүй бол, тухайн эд зүйл дараах шаардлагыг бүрэн хангасан тохиолдолд, бүхээгт авч орохыг зөвшөөрч болно:
 - (i) тухайн эд зүйл нь хэвийн ажиллаж байгаа бол;
 - (ii) тухайн эд зүйлийн харагдах байдал нь шинэ, эсхүл шинэвтэр бол;
 - (iii) тухайн хайрцаг гэрийн эрэг шургийн гэмтлийг багтаасан, гэмтэл учруулсан, эсхүл өөрчилсөн шинж тэмдэггүй бол;
 - (iv) тухайн зорчигчийн төлөв байдалд аливаа эргэлзээ төрүүлэх шалтгаан ажиглагдаагүй бол;
 - (v) тухайн эд зүйл, эсхүл түүний агууламжийн хувьд, эргэлзээ төрүүлэх бусад шалтгаан байхгүй бол.

(с) Гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах шаардлагыг бататгах сорилт, эсхүл шалгалт хийнэ:

- (1) аливаа гар шалгалтын нягт нямбай байдлыг, 28 хоног тутамд;
- (2) А.24-т заасан давтан сорилт хийх шаардлагын дагуу, гар шалгалт гүйцэтгэдэг НАХ-ын ажилтан бүрийн ур чадварыг, 150 хоног тутамд.

А.9. Аюулгүйн үзлэг хийгдэж байгаа этгээдэд тавих хяналт

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, түүний НАХ-ын ажилтан:

- (1) рентген төхөөрөмжид эд зүйлийг ачаалдаг бол:
 - (i) аливаа эргэлзээ төрүүлж байгаа этгээдийн талаар анхааруулах дохио өгдөг болохыг;
 - (ii) авч яваа эд зүйлийг тавцан дээр, рентген төхөөрөмжөөр аюулгүйн үзлэг шалгалт хийхэд түүний НАХ-ын ажилтанд хялбар хэлбэрээр байрлуулдаг болохыг бататгана;
- (2) гар металл илрүүлэгчээр ажилладаг бол, металл илрүүлэгч хаалга нь дохио өгсөн эсэхээс үл хамааран, эргэлзээ төрүүлж байгаа бүх этгээдэд аюулгүйн үзлэг хийдэг болохыг бататгана.

А.10. Аюулгүйн үзлэгийг зөрчих

(а) Аюулгүйн үзлэг хийгдсэн зорчигч үзлэгийн дараах бүсэд, зөвшөөрөлгүй болон аюулгүйн үзлэг хийгдээгүй этгээдтэй харьцсан бол, НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, түүний НАХ-ын ажилтан:

- (1) тухайн үзлэгийн дараах бүсээс бүх хүмүүсийг гаргадаг болохыг;
- (2) тухайн үзлэгийн дараах бүсэд зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл үлдээгүйг бататгах зорилгоор давтан шалгалт хийдэг болохыг;
- (3) А.5(b)-ийн дагуу тухайн үзлэгийн дараах бүсэд нэвтэрч байгаа бүх этгээдийг аюулгүйн үзлэгт давтан хамруулдаг болохыг бататгана.

(b) Үзлэгийн дараах бүсэд, эсхүл агаарын хөлгийн бүхээгт аливаа зөвшөөрөлгүй этгээд илэрвэл, аюулгүйн үзлэг хийгдсэн болон хийгдээгүй хүмүүс холилдоогүй байсан ч, энэ нь тухайн эрсдэлтэй бүсэд шалгалт хийх хангалттай нөхцөл болно.

А.11. Аюулгүйн үзлэгийн цэгийн онцгой нөхцөл - арга хэмжээний төлөвлөгөө болон дохио

(а) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, аливаа этгээдийн аюулгүй байдал алдагдсан, эсхүл алдагдсан байж болох нөхцөл үүссэн тохиолдолд, аюулгүйн үзлэгийн цэг бүрд болон хамаарал бүхий өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсийн аюулгүйн үзлэгийн цэг бүрд тухайн нөхцөл байдлыг зохицуулах журмыг тогтооно.

(b) Аюулгүйн үзлэгийн цэг бүрийн хувьд, гэрчилгээ эзэмшигч нь өөрийн журамд дараах шаардлагыг багтаасан байна:

- (1) аюулгүйн үзлэгийн цэг тус бүрд хамаарах, тухайн байгууламжийн нүүлгэн шилжүүлэх журам;
- (2) онцгой нөхцөл бий болсныг бусад НАХ-ын ажилтанд анхааруулах тогтолцоо;
- (3) түүний НАХ-ын ажилтан нь аюулгүйн үзлэгийн цэг бүрд дараах нууц дохиоллыг ажиллуулах тогтолцоо:
 - (i) өөрийн аюулгүйн хамгаалалтын алба болон Цагдаагийн байгууллагад мэдэгдэх;
 - (ii) 139.57-д шаардсан Аэродромын онцгой нөхцөлийн төлөвлөгөөний шаардлагын дагуу онцгой нөхцөл бий болсон талаар холбогдох бусад оролцогчдод мэдэгдэх;
- (4) дараах тохиолдолд авах арга хэмжээ:
 - (i) аливаа этгээд аюулгүйн үзлэгийн цэгт зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл авч явсан ба тухайн этгээд нь гэмт хэргийн зорилготой байж болох нөхцөл байдал илэрсэн үед;
 - (ii) тухайн рентген төхөөрөмжийн дэлгэцээр зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл танигдсан үед, түүний НАХ-ын ажилтан тухайн зорчигчийг сэжигтэй эд зүйлээс нь тусгаарлах оролдлого хийдэг болохыг бататгах;
- (5) сэжигтэй тэсрэх хэрэгсэл илэрсэн үед авах арга хэмжээний журам:
 - (i) Цагдаагийн байгууллага болон аэродромын операторт мэдэгдэх;
 - (ii) Аэродромын онцгой нөхцөлийн төлөвлөгөөний дагуу холбогдох бусад байгууллагад мэдэгдэх;
 - (iii) тухайн бүсийг чөлөөлөхөд туслах;
 - (iv) тухайн зөрчил гаргагчийг илрүүлэх болон саатуулахад Цагдаагийн байгууллагад туслах.

(с) Энэ зүйлийн (а)-д заасан журамтай өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсийн аюулгүйн үзлэгийн цэг бүрийн хувьд, гэрчилгээ эзэмшигч нь хэрэв хамааралтай бол, энэ зүйлийн (b)-д заасан аливаа эд зүйлийг тухайн журамд оруулах үүрэгтэй.

A.12. Хөдөлгөөнт эргүүл

(а) Энэ зүйлийн (с), эсхүл (d)-д зааснаас бусад тохиолдолд, тухайн НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, түүний НАХ-ын ажилтан дараах зорилгоор хоногийн 24 цагийн турш хөдөлгөөнт эргүүл хийдэг болохыг бататгана:

- (1) НАХҮБ-ын гэрчилгээнд заасан байрлалуудын үйл ажиллагааны аюулгүйн хамгаалалтад заналхийлж болох этгээдийг илрүүлэх;
- (2) НАХҮБ-ын гэрчилгээнд заасан байрлалуудын аюулгүйн хамгаалалттай холбоотой онцгой нөхцөлд яаралтай хариу арга хэмжээ авах.

(b) Гэрчилгээ эзэмшигч нь, түүний НАХ-ын ажилтан хөдөлгөөнт эргүүл хийх үедээ дараах шаардлага хангаж байгааг бататгана:

- (1) 140.61(a)(5)-д заасан, гэрчилгээ эзэмшигчийн хариуцлагын бүс дэх байгууламжийн байрлалын талаар бүрэн мэдлэгтэй болохыг;
- (2) энэ зүйлийн (b)(1)-д заасан бүсийг бүрэн хамарч байгааг;
- (3) эргүүлийг дараах байдлаар хийдэг болохыг:
 - (i) тогтмол бус давтамжтай;
 - (ii) зөвшөөрөлгүй тээврийн хэрэгсэл болон этгээдийг шалгаж тогтоох;
 - (iii) тухайн аэродромын аюулгүйн хамгаалалттай, эсхүл өөр хэлбэрээр хориглосон бүсэд зөвшөөрөлгүй нэвтрэлтийг илрүүлэх.
- (4) аюулгүйн хамгаалалттай аэродромын хамгаалалтын бүсэд, эсхүл өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсийн аль нэг хэсэгт аюулгүйн хамгаалалттай холбоотой онцгой нөхцөлийн дуудлага хүлээж аваад 5 минутын дотор тухайн онцгой нөхцөлийн цэгт очсон байх;
- (5) аюулгүйн хамгаалалтын бүс болон өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүс дэх багц ачааны болон тээвэрлэлтийн талбайд эргүүл хийх;
- (6) аэродромын аюулгүйн хамгаалалтын бүс болон өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүс дэх навигацийн байгууламжид эргүүл хийх;
- (7) тухайн аэродромын аливаа аюулгүйн хамгаалалтын бүс, эсхүл өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсийг тойрсон хашаа болон хаалт, аюулгүйн хамгаалалтын периметрийн зөрчлийг илрүүлэх зорилгоор үзлэг хийх;
- (8) энэ зүйлийн (b)(7)-д шаардсан үзлэг нь дараах ажиллагааг багтаасныг бататгах:
 - (i) тухайн периметрийн хашааг шөнийн цагаар 3-аас доошгүй, өдрийн цагаар 3-аас доошгүй удаа эргэдэг болохыг;
 - (ii) барилга болон байгууламжид өөр өөр цагт эргүүл хийдэг болохыг;
 - (iii) аюулгүйн хамгаалалтын бүсийн болон өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсийн тэмдэг тэмдэглэгээний бүрэн бүтэн байдлыг шалгадаг болохыг;
 - (iv) шаардсан хүрээг бүрэн хамарсныг бататгах периметрийн үзлэг бүрийн бүртгэл хөтөлдөг болохыг.

(c) Тухайн НАХҮБ нь олон улсын нисэх буудлаас бусад аэродромд аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээ үзүүлдэг бол, түүний НАХ-ын ажилтан нь дараах тохиолдолд, энэ зүйлийн (b)(8)-ыг дагаж мөрдөхгүйгээр, хоногт 24 цагаас бага хугацаагаар тухайн аэродромд хөдөлгөөнт эргүүл хийж болно, хэрэв:

- (1) тухайн аэродромын оператор нь хоногт 24 цагийн өөрийн аюулгүйн хамгаалалттай бол;
- (2) түүний НАХ-ын ажилтан нь хуваарьт нисэн гарах цагаас 90 минутын өмнө болон нисэн гарснаас хойш 15 минутын хугацаанд эргүүл хийдэг бол.

(d) Гэрчилгээ эзэмшигч, аюулгүйн хамгаалалттай навигацийн байгууламжийн үйл ажиллагаа эрхлэгч бөгөөд түүний НАХ-ын ажилтан нь дараах зорилгоор эргүүл хийдгийг бататгадаг бол, тухайн байгууламжид хоногт 24 цагаас бага хугацаагаар хөдөлгөөнт эргүүл хийж болно:

- (1) НАХҮБ-ын гэрчилгээнд заасан навигацийн байгууламжийн үйл ажиллагааны аюулгүйн хамгаалалтад заналхийлж болох этгээдийг илрүүлэх;
- (2) НАХҮБ-ын гэрчилгээнд заасан навигацийн байгууламжийн аюулгүйн хамгаалалттай холбоотой онцгой нөхцөлд яаралтай хариу арга хэмжээ авах.

А.13. Шалган нэвтрүүлэх цэгийн аюулгүйн хамгаалалт

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, түүний НАХ-ын ажилтан:

- (1) аливаа шалган нэвтрүүлэх цэгт үүрэг гүйцэтгэж байхдаа:
 - (i) ИНД-19.357-д заасны дагуу, зөвхөн хүчинтэй нэвтрэх үнэмлэх, эсхүл баримт бичигтэй этгээдийг шалган нэвтрүүлэх цэгээр нэвтрэхийг зөвшөөрдөг болохыг;
 - (ii) тухайн шалган нэвтрүүлэх цэгийг хяналтгүй орхисон аль ч үед шалган нэвтрүүлэх цэгийн аюулгүйн хамгаалалт хангагдсан болохыг бататгана;
- (2) тээврийн хэрэгслийн шалган нэвтрүүлэх цэгт үүрэг гүйцэтгэж байхдаа зөвхөн зөвшөөрөгдсөн этгээд болон тээврийн хэрэгсэл тухайн шалган нэвтрүүлэх цэгээр нэвтрэхийг зөвшөөрдөг болохыг бататгана.

А.14. Аюулгүйн хамгаалалтын гэнэт сонгох үзлэг

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, түүний НАХ-ын ажилтан дараах аюулгүйн хамгаалалтын гэнэт сонгох үзлэг хийдэг болохыг бататгана:

- (1) аюулгүйн хамгаалалтын бүсэд, эсхүл өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсэд байгаа, эсхүл нэвтрэхийг оролдож байгаа этгээдүүдээс сонгож ИНД-19.357-д заасны дагуу тухайн цаг үеийн болон хүчинтэй нэвтрэх үнэмлэх, эсхүл баримт бичигтэй болохыг бататгах;
- (2) тээврийн хэрэгсэл нь аюулгүйн хамгаалалтын бүс, эсхүл өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсэд байх зөвшөөрөлтэй болохыг бататгах.

А.15. Нэвтрэх үнэмлэх болон зөвшөөрлийг шалгах

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, түүний НАХ-ын ажилтан:

- (1) нэвтрэх зорилгоор ашигладаг нисгэгчийн үнэмлэх болон нэвтрэх үнэмлэхийг хянаж шалгадаг болохыг;
- (2) хэрэв энэ зүйлийн (1)-д заасан тухайн баримт бичгийн бодит байдалд аливаа эргэлзээ байгаа бол, тухайн үнэмлэхийг гээгдүүлсэн, эсхүл хулгайлагдсан, эсхүл бусад байдлаар хүчингүй болсон эсэхийг тогтоодог болохыг бататгана.

А.16. Аюулгүйн хамгаалалт дагалдах үйлчилгээ

(a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь аливаа этгээд, эсхүл тээврийн хэрэгслийг НАХ-ын ажилтан дагалдах шаардлагатай нөхцөл байдлыг тогтоох журамтай байна.

(b) Гэрчилгээ эзэмшигч нь, НАХ-ын ажилтан бүр аюулгүйн хамгаалалт дагалдах ажиллагаа гүйцэтгэж эхлэхийн өмнө тухайн дагаж байгаа этгээдэд дараах зааварчилгаа өгдөг болохыг бататгана:

(1) хэрэв тухайн этгээд нь тээврийн хэрэгсэлд байгаа бол, дагуулж байгаа тээврийн хэрэгслийн араас ойрхон дагах;

(2) дагуулж байгаа ажилтны өгч байгаа бүх зааварчилгааг мөрдөх.

(c) Хэрэв тухайн дагаж байгаа этгээд нь аюулгүйн хамгаалалтын бүс, эсхүл өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсэд дагуулж байгаа ажилтангүй үлдэх бол, тухайн дагаж байгаа этгээдийг үлдээхийн өмнө ажилтан дараах зааварчилгааг өгнө:

(1) тухайн дагуулж байгаа ажилтны тогтоосон бүсийг, дагуулж байгаа ажилтангүйгээр орхихгүй байх;

(2) тухайн бүсээс гарахад дагалдагч шаардлагатай бол, гэрчилгээ эзэмшигчтэй хэрхэн холбоо барих талаар.

А.17. Явган эргүүл

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах шаардлага хангасныг бататгана:

(1) түүний НАХ-ын ажилтан нь иргэний нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтад заналхийлэл учруулж болох этгээдийг илрүүлэх явган эргүүл хийдэг болохыг;

(2) явган эргүүл хийх түүний НАХ-ын ажилтан нь:

(i) хариуцсан бүс дэх байгууламжийн байрлалын талаар бүрэн мэдлэгтэй болохыг;

(ii) хариуцсан бүсийг бүрэн хамарсан эргүүл хийдэг болохыг;

(iii) мэдээлсэн, эсхүл тогтоосон аюулгүйн хамгаалалттай холбоотой аливаа зөрчилд нэн даруй хариу арга хэмжээ авдаг болохыг.

А.18. Агаарын хөлгийн аюулгүйн хамгаалалт

(a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах шаардлага хангасныг бататгана:

(1) тухайн байгууллагын гэрчилгээнд заасан аэродромд түүний НАХ-ын ажилтан нь:

(i) үйлчилгээнд байгаа бүх агаарын хөлгийг байнгын ерөнхий хяналтан дор байлгахыг;

(ii) зөвшөөрөгдөөгүй этгээд агаарын хөлөгт ойртох, эсхүл аливаа агаарын хөлгийн бүхээгт нэвтрэхээс сэргийлэхийг;

- (iii) аливаа этгээдийг, эсхүл зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйлийг нуусан байж болзошгүй хэсгүүдэд анхаарал хандуулах зорилгоор олон улсын чиглэлийн үйлчилгээнд байгаа агаарын хөлгийг тойрч явган эргүүл хийдэг болохыг;
- (2) энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, түүний НАХ-ын ажилтан нь олон улсын чиглэлийн үйлчилгээнд байгаа бүх агаарын хөлгийн эргүүлийг:
 - (i) тогтмол бус давтамжтай;
 - (ii) шөнийн цагаар, хоёр цаг тутамд 1-ээс доошгүй удаа;
 - (iii) өдрийн цагаар, дөрвөн цаг тутамд 1-ээс доошгүй удаа хийдэг болохыг;
- (3) түүний НАХ-ын ажилтан нь дараах нөхцөлд агаарын тээвэрлэгчийн төлөөлөгчийг агаарын хөлөгт ирэхийг шаарддаг болохыг:
 - (i) хоолойд (air-bridge) холбогдсон, хяналтгүй орхисон агаарын хөлөг нь хамгаалалтгүй бол;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөг хөндлөнгийн халдлагад өртсөн байж болох шалтгаан байгаа бол.

(b) Тухайн НАХҮБ нь олон улсын нисэх буудлаас бусад аэродромд аюулгүйн хамгаалалтын үйлчилгээ үзүүлдэг бол, түүний НАХ-ын ажилтан, тухайн аэродром дээр олон улсын чиглэлийн үйлчилгээнд байгаа агаарын хөлөгт энэ зүйлийн (a)(2)-т шаардсанаас бага хугацаагаар эргүүл хийж болно, хэрэв:

- (1) тухайн аэродромын оператор нь хоногт 24 цагийн өөрийн аюулгүйн хамгаалалттай бол;
- (2) түүний НАХ-ын ажилтан нь хуваарьт нисэн гарах цагаас 90 минутын өмнө болон нисэн гарснаас хойш 15 минутын хугацаанд эргүүл хийдэг бол.

A.19. Эргүүлийн тээврийн хэрэгсэл

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь аюулгүйн хамгаалалтын бүс, эсхүл өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсэд эргүүл хийхэд ашигладаг тээврийн хэрэгсэл бүр дараах шаардлага хангасныг бататгана:

- (1) аэродромын бусад хэрэглэгчдэд танигдахуйц таних тэмдэгтэй болохыг;
- (2) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц стандартын дагуу тоноглогдсон болохыг.

A.20. Нууцлал болон мэдээлэл

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, ангилагдсан баримт бичгийг:

- (1) ангиллаас нь хамааран сейфэнд, эсхүл шүүгээнд түгжээтэй хадгалдаг болохыг;
- (2) зөвхөн “мэдэж байх шаардлагад” үндэслэн, хүлээн авахаар зөвшөөрөгдсөн хувь хүн, эсхүл байгууллагад түгээдэг болохыг бататгана.

А.21. Бусад байгууллагатай харилцах

(а) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, 140.61(а)(5)-д заасан байрлал бүрийн хувьд, дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн байрлал дахь үйл ажиллагааны аюулгүйн хамгаалалтад нөлөөлөх, онцгой нөхцөлийн төлөвлөгөөнд оролцох бусад бүх байгууллагатай зөвлөлдөх болон хамтарч ажиллах;
- (2) тухайн байрлалд байгаа бусад байгууллагын бүх ажилтны аюулгүйн хамгаалалтын мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх хангалттай мэдээлэл өгөгдөж байгааг бататгах аюулгүйн хамгаалалтын хороо байгуулах.

(б) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, энэ зүйлийн (а)(2)-ын дагуу байгуулагдсан аюулгүйн хамгаалалтын хороог 12 сард нэгээс доошгүй удаа хуралдуулж, хурлыг удирдах болон аюулгүйн хамгаалалтын хорооны уулзалтын тэмдэглэл хөтлөх үүрэгтэй.

А.22. НАХ-ын ажилтны эрүүл мэндийн шаардлага

НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, тухайн этгээдэд эмнэлгийн үзлэгийн тайланд үндэслэн тухайн ажил үүргийг гүйцэтгэхэд тохирч байгаа гэсэн үнэлгээг хийх хүртэл, аливаа этгээдийг НАХ-ын ажилтны албан тушаалд томилдоггүй болохыг бататгана.

А.23. Сургалт

(а) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь, гэрчилгээ эзэмшигчийн ажилтан дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, НАХ-ын ажилтны үүрэг гүйцэтгэдэггүй болохыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) тэдний гүйцэтгэх үүрэгт хамаарах, энэ зүйлийн (с)-д заасан сэдвээр сургалтад хамрагдсан байх;
- (2) сургалтын төгсгөлд бичгийн шалгалт өгсөн байх;
- (3) хамрагдсан сургалтын сэдэв тус бүрээр, энэ зүйлийн (с)-д заасан ур чадварын түвшинг хангасан байх.

(б) Энэ зүйлийн (с)-д заасан ур чадварын түвшний үнэлгээний тогтолцоо нь дараах хэлбэртэй байна:

- (1) Үнэлгээ - 1, тухайн сэдвийн ойлголтыг харуулна;
- (2) Үнэлгээ - 2, тухайн сэдвийн суурь мэдлэгийг харуулна;
- (3) Үнэлгээ - 3, тэдний ажил үүргээ гүйцэтгэх явцад үүсэж болзошгүй нөхцөл байдалд тухайн сэдвийн суурь мэдлэгээ ашиглах чадварыг харуулна;
- (4) Үнэлгээ - 4, тэдний ажил үүргээ гүйцэтгэх явцад үүсэж болзошгүй нөхцөл байдалд тухайн сэдвийн бүрэн мэдлэгээ ашиглаж шийдвэр гаргах чадварыг харуулна;
- (5) Үнэлгээ - 5, тэдний ажил үүргээ гүйцэтгэх явцад үүсэж болзошгүй нөхцөлд тухайн сэдвийн бүрэн мэдлэгээ ашиглан нөхцөл байдлыг зөв тодорхойлж илэрхийлэх чадварыг харуулна.

(с) Энэ зүйлийн (а)-д заасан ажилтан нь дараах сэдвээр ур чадварын түвшинг тогтоох сургалтад хамрагдаж, үнэлгээ хийлгэсэн байна:

(1) Нисэхийн аюулгүйн хамгаалалттай холбогдолтой хууль тогтоомж:

- (i) Үнэлгээ - 4, Эрүүгийн хуульд заасан, нийтийн аюулгүйн хамгаалалт, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэргийн талаар;
- (ii) Үнэлгээ - 3, Хүний эрхийн холбогдолтой хууль тогтоомж болон хувь хүнд нэгжлэг хийх, эсхүл баривчлан саатуулах талаар (Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн холбогдох зүйл);
- (iii) Үнэлгээ - 5, Иргэний нисэхийн тухай хуульд заасан НАХ-ын ажилтны эрх, үүрэг болон хариуцлагын талаар;
- (iv) ИНД-108 “Агаарын тээвэрлэгчийн аюулгүйн хамгаалалтын хөтөлбөр”-ийн талаар;
- (v) Үнэлгээ - 3, Зөрчлийн тухай хуулийн талаар;
- (vi) Үнэлгээ - 3, Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэргийн талаар (Эрүүгийн хуулийн холбогдох зүйл);
- (vii) Үнэлгээ - 5, Хүч хэрэглэх болон баривчлах талаар (Эрүүгийн байцаан шийтгэх хуулийн холбогдох зүйл, заалт);

(2) Зорчигч, тээшинд аюулгүйн үзлэг болон шалгалт хийх:

- (i) Үнэлгээ - 4, зорчигч, тээшинд аюулгүйн үзлэг болон шалгалт хийх зохицуулалтын ерөнхий зарчмын тоймлох;
- (ii) Үнэлгээ - 4, гэрчилгээ эзэмшигчийн ашигладаг аюулгүйн үзлэгийн төхөөрөмжийг мэддэг, мэргэжлийн ур чадвартай ашигладаг байх;
- (iii) Үнэлгээ - 4, зорчигч, түүний тээшинд аюулгүйн үзлэг болон шалгалт хийх журам болон аргыг хэрэглэх дадлага туршлагатай байх;

(3) Агаарын хөлгийн хорлон сүйтгэх ажиллагааны эсрэг шалгалт: Үнэлгээ - 4, заналхийллийн дараа, агаарын хөлөгт хорлон сүйтгэх ажиллагааны эсрэг шалгалт шаардлагатай үед хариу үйлдлийг шалгах, эсхүл хэрэв тухайн агаарын хөлөг өмнө нь аюулгүйн үзлэг хийлгэлгүй үйлчилгээнд оролцсон бол, түүнийг дараагийн нислэгийн өмнөх аюулгүйн үзлэгийн өмнө, аюулгүй болохыг бататгахаар авах арга хэмжээний талаар;

(4) Гар хийцийн тэсрэх төхөөрөмж: Үнэлгээ - 3, НАХ-ын ажилтанд нисэх буудал, агаарын хөлөг, эсхүл зорчигчийн аюулгүйн үзлэгийн цэгт илэрч болох, иргэний нисэхийн аюулгүй байдалд нөлөөлдөг гар хийцийн тэсрэх төхөөрөмжийн талаар ойлголт өгөх;

(5) Зэвсэглэсэн гэмт хэрэгтэнтэй харьцах: Үнэлгээ - 3, НАХ-ын ажилтанд зэвсэглэсэн гэмт хэрэгтнийг саатуулах болон бусад этгээдийг тухайн заналхийллээс хамгаалах арга хэмжээний талаар зааварчилгаа өгөх;

- (6) **Агаарын хөлөг барьцаалахын эсрэг хариу үйлдлийн журам:** Үнэлгээ - 2, НАХ-ын ажилтанд онгоц булаах үед мөрдөх журмын талаар ойлголт өгөх;
- (7) **Аюулгүйн хамгаалалтын явган болон хөдөлгөөнт эргүүл:** Үнэлгээ - 4, НАХ-ын ажилтанд урьдчилан сэргийлэх явган болон хөдөлгөөнт эргүүл, аюулгүйн хамгаалалтын зөрчлийн хариу үйлдлийн талаарх бүх талын мэдлэгийг олгох;
- (8) **Аэродром дээрх хөдөлгөөн:** Үнэлгээ - 5, НАХ-ын ажилтанд тухайн аэродром дээрх тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний нарийвчилсан журмыг заах;
- (9) **Нисэхийн радио-холбооны үйл ажиллагаа болон журам:** Үнэлгээ - 4, НАХ-ын ажилтанд хязгаарлагдмал радио-холбооны операторын гэрчилгээний стандартын дагуу зөв радио-холбооны сахилга батын талаар заах;
- (10) **Заналхийллийн хүчин зүйл:** Үнэлгээ - 2, НАХ-ын ажилтанд алан хядах ажиллагаа болон гэмт хэргийн өнөөгийн хандлагын талаар шинэчилсэн мэдээлэл өгөх;
- (11) **Зэвсэг:** Үнэлгээ - 3, НАХ-ын ажилтанд нислэгийн өмнөх аюулгүйн үзлэгийн үеэр олон төрлийн галт зэвсэг болон түүнтэй төстэй зэвсгийг таньж тогтооход нь туслах зорилгоор мэдлэг олгох;
- (12) **Хууль бус үйлдлийн түүхэн баримт болон статистик:** Үнэлгээ - 2, НАХ-ын ажилтанд нисэхийн аюулгүйн хамгаалалтын түүхэн хөгжил болон хэрэг явдлын тархацын талаар мэдлэг олгох;
- (13) **Олон улсын гэрээгээр хүлээсэн үүрэг хариуцлагын талаарх баримт мэдээлэл:** Үнэлгээ - 1, НАХ-ын ажилтанд ICAO, Конвенцийн, Хавсралт 17 болон түүнтэй холбоотой Doc 8973-ыг танилцуулах.

А.24. Давтан сорилт хийх

- (a) НАХҮБ-ын гэрчилгээ эзэмшигч нь түүний НАХ-ын ажилтнуудад урьдчилан мэдэгдэлгүйгээр, стандарт сорилын биет ашиглан сорилт хийдэг болохыг бататгах үүрэгтэй.
- (b) Сорилтыг, аюулгүйн үзлэгийн үйл ажиллагааны бүрэн бүтэн байдалд үнэлгээ өгөх зорилгоор хийх ба тухайн сорилтод орж байгаа түүний НАХ-ын ажилтанд стандарт сорилын биетийг илрүүлэх зохих боломжийг олгох хэлбэрээр зохион байгуулах ёстой.
- (c) Стандарт сорилын биетийг, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байхаас бусад тохиолдолд давтан сорилтод ашиглахыг хориглоно.
- (d) Стандарт сорилын биет бүр нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:
- (1) зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйлийг төлөөлдөг байх;
 - (2) үйл ажиллагааны бодит нөхцөлд ашиглагддаг байх.
- (e) Сорилтод орж байгаа, эсхүл давтан сорилтод орж байгаа НАХ-ын ажилтнуудын ур чадварыг тодорхойлохдоо дараах хэмжүүрийг ашиглах ёстой:

- (1) хэрэв сорилтын явцад стандарт сорилын биет бүрийг илрүүлсэн бол, сорилтод орж байгаа НАХ-ын ажилтан тухайн шаардсан стандартыг хангаж байна гэж үзнэ;
 - (2) хэрэв энэ зүйлийн (f)-ээс (k)-ийн дагуу хийгдэж байгаа аливаа сорилтын явцад стандарт сорилын биетийг илрүүлээгүй бол, сорилтод орж байгаа НАХ-ын ажилтан тухайн шаардсан стандартыг хангаагүй гэж үзэн дараах арга хэмжээг авах ёстой:
 - (i) давтан сорилтод хамруулсан байх;
 - (ii) давтан сорилтыг амжилттай өгөх хүртэл тухайн үүргийг гүйцэтгүүлэхгүй байх;
 - (3) хэрэв давтан сорилтоор стандарт сорилын биетийг илрүүлээгүй бол:
 - (i) сорилт хийж байгаа тухайн шалгагч нь аюулгүйн хамгаалалтын удирдлагад мэдэгдэх үүрэгтэй;
 - (ii) аюулгүйн удирдлага нь тухайн алдааны бүртгэлийг хөтлөх үүрэгтэй;
 - (iii) аюулгүйн хамгаалалтын удирдлага нь, сорилтод тэнцээгүй түүний НАХ-ын ажилтан бүрийг залруулах давтан сургалтад хамруулах ба дахин ажил үүрэг гүйцэтгэхийг зөвшөөрөхийн өмнө, ажилтныг тухайн даалгаврын стандартыг хангаж чадахыг харуулах сорилтод хамруулах үүрэгтэй.
- (f) Гэрчилгээ эзэмшигч нь, металл илрүүлэгчийн сорилт хийгдэж байх үед дараах зүйлийг бататгах үүрэгтэй:
- (1) сорилт хийж байгаа шалгагч нь стандарт сорилын биетийг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр сорилын тээгчид нуусныг;
 - (2) тухайн сорилын тээгч нь:
 - (i) хэрэв илрүүлэгч нь металл илрүүлэгч хаалга бол, ердийн алхах хурдаар зорчигчийн урсгалын чиглэлд металл илрүүлэгчээр нэвтрэхийг; эсхүл
 - (ii) тээврийн хэрэгсэлд суусан, эсхүл ачигдсан байдлаар нэвтрэхийг;
 - (3) металл илрүүлэгч хаалганы дохиолол ажилласан бол, тухайн шалгагч нь сорилтод орж байгаа НАХ-ын ажилтан гар-металл илрүүлэгч ашиглан, эсхүл биед нь шалгалт хийн, стандарт сорилын биетийг таньж илрүүлж байгаа эсэхийг тогтоосныг;
 - (4) гар-металл илрүүлэгчийн дохиолол ажилласан үед, тухайн шалгагч нь сорилтод орж байгаа НАХ-ын ажилтан стандарт сорилын биетийг таньж илрүүлж байгаа эсэхийг тогтоосныг;
 - (5) хэрэв тухайн стандарт сорилын биет ойртоход металл илрүүлэгч хаалганы, эсхүл гар-металл илрүүлэгчийн дохиолол ажиллаагүй бол:
 - (i) төхөөрөмжид алдаа байгаа талаар тухайн шалгагч аюулгүйн хамгаалалтын удирдлагад мэдэгдэхийг;
 - (ii) үйл ажиллагааны стандартыг хангах хүртэл тухайн металл илрүүлэгчийг үйлчилгээнээс гаргахыг.

(g) Рентген төхөөрөмжид сорилт хийгдэж байгаа үед гэрчилгээ эзэмшигч нь, сорилт хийж байгаа шалгагч дараах ажиллагааг хийж байгааг бататгах үүрэгтэй:

- (1) тухайн стандарт сорилын биетийг аюулгүйн үзлэг хийгдэж байгаа цүнх саванд бусад эд зүйлийн хамт байрлуулсныг;
- (2) сорилтод орж байгаа тухайн НАХ-ын ажилтан стандарт сорилын биетийг рентген төхөөрөмжийн дэлгэцэн дээр таньж, гар шалгалтаар стандарт сорилын биетийг илрүүлж чадаж байгаа эсэхийг тогтоосныг;
- (3) тухайн агууламж нь рентген төхөөрөмжийн дэлгэцэн дээр зөв танигдахгүй байгаа үед НАХ-ын ажилтан нь гар шалгалт хийх хэрэгцээ шаардлагыг зөв тодорхойлох шийдвэр гаргах чадварт үнэлгээ хийдэг болохыг.

(h) Гар шалгалтын сорилт хийгдэж байгаа үед гэрчилгээ эзэмшигч нь, сорилт хийж байгаа шалгагч дараах ажиллагааг хийж байгааг бататгах үүрэгтэй:

- (1) тухайн стандарт сорилын биетийг аюулгүйн үзлэг хийгдэж байгаа цүнх саванд бусад эд зүйлийн дунд нуусныг;
- (2) сорилтод орж байгаа тухайн НАХ-ын ажилтан стандарт сорилын биетийг илрүүлсэн эсэхийг тогтоосныг.

(i) Үзлэгийн дараах бүсэд сорилт хийгдэж байгаа үед гэрчилгээ эзэмшигч нь, сорилт хийж байгаа шалгагч дараах ажиллагааг хийж байгааг бататгах үүрэгтэй:

- (1) үзлэгийн дараах бүсийг шалгахын өмнө стандарт сорилын биетийг тухайн бүсэд нуусныг;
- (2) сорилтод орж байгаа НАХ-ын ажилтан тухайн стандарт сорилын биетийг илрүүлсэн эсэхийг тогтоосныг.

(j) Агаарын хөлгийг шалгах сорилт хийгдэж байгаа үед гэрчилгээ эзэмшигч нь, сорилт хийж байгаа шалгагч дараах ажиллагааг хийж байгааг бататгах үүрэгтэй:

- (1) зорчигч хэвийн байдлаар нэвтэрч болох тухайн агаарын хөлгийн аливаа хэсэгт стандарт сорилын биетийг нуусныг;
- (2) сорилтод орж байгаа НАХ-ын ажилтан тухайн стандарт сорилын биетийг илрүүлсэн эсэхийг тогтоосныг.

(k) Гэрчилгээ эзэмшигч, тээврийн хэрэгслийн шалгалтын сорилт хийгдэж байгаа бол, тухайн шалгагч нь дараах ажиллагааг бататгах үүрэгтэй:

- (1) тухайн тээврийн хэрэгслийн аливаа хэсэгт стандарт сорилын биетийг нуусныг;
- (2) сорилтод орж байгаа НАХ-ын ажилтан тухайн стандарт сорилын биетийг илрүүлсэн эсэхийг тогтоосныг.

А.25. Өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүс

Өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсийн үзлэгийн цэг болон төхөөрөмж

(a) Гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах шаардлагыг хангасныг бататгах үүрэгтэй:

- (1) өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүс рүү нэвтэрч байгаа, эсхүл тухайн бүсэд байгаа хүмүүс, эд зүйлс, бодис болон тээврийн хэрэгсэлд Даргын баталсан тусгай арга хэлбэр, эсхүл аргачлалын дагуу аюулгүйн үзлэг, эсхүл шалгалт хийдэг болохыг;
- (2) өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүс рүү нэвтэрч байгаа, эсхүл тухайн бүсэд байгаа хүмүүс, тэдэнтэй холбоотой эд зүйл, бодис болон тээврийн хэрэгслийг оролцуулан аюулгүйн үзлэг, эсхүл шалгалтыг Сайдын, эсхүл Даргын шаардсаны дагуу хийдэг болохыг;
- (3) Даргын баталсан тусгай арга хэлбэр, эсхүл аргачлалын дагуу аюулгүйн үзлэг болон шалгалтыг хийх хангалттай тооны ажилтан болон төхөөрөмжтэй болохыг;
- (4) түүний НАХ-ын ажилтнууд нь, аюулгүйн үзлэгийн төхөөрөмжийг чадварлагаар шалгахад хэрэглэх стандарт сорилын биетийг ашиглах зааварчилгаа авсныг;
- (5) өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсийн аюулгүйн үзлэгийн цэгт ашиглаж байгаа аливаа аюулгүйн үзлэгийн аппаратад Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр сорилт хийдэг болохыг.

Хүмүүс, эд зүйлс, бодис болон тээврийн хэрэгсэлд аюулгүйн үзлэг хийх

(b) Аюулгүйн үзлэг хийх гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) аюулгүйн үзлэг болон шалгалт хийгдэж байгаа цэг бүрд, аливаа этгээд өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсэд нэвтрэхээс өмнө түүнийг аюулгүйн үзлэгээр заавал орохыг анхааруулсан дараах мэдээллийг байрлуулах:
 - (i) аливаа этгээд, эсхүл эд зүйл, бодис, эсхүл тухайн этгээдийн хяналтад байгаа тээврийн хэрэгсэлд аюулгүйн үзлэгийг зөвхөн тухайн этгээдийн зөвшөөрөлтэйгээр хийдгийг;
 - (ii) аюулгүйн үзлэг хийлгэхээс татгалзсан этгээдийг тухайн цэгээр нэвтрүүлдэггүй болохыг;
- (2) хэрэв өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсэд аюулгүйн үзлэг хийгдэж байгаа бол, аюулгүйн үзлэг хийгдэх этгээд бүрд дараах шаардлагыг мэдэгдэх:
 - (i) аливаа этгээд, эсхүл эд зүйл, бодис, эсхүл тухайн этгээдийн хяналтад байгаа тээврийн хэрэгсэлд аюулгүйн үзлэгийг зөвхөн тухайн этгээдийн зөвшөөрөлтэйгээр хийдгийг;
 - (ii) аюулгүйн үзлэг хийлгэхээс татгалзсан этгээдийг тухайн өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсийг орхин гарахыг шаарддаг болохыг;
- (3) Даргын баталсан тусгай арга хэлбэр, эсхүл аргачлалын дагуу дараах бүртгэл хөтөлдөг болохыг бататгах:
 - (i) тухайн аюулгүйн үзлэгийн арга;
 - (ii) Сайдын, эсхүл Даргын шаардсан, аюулгүйн үзлэгийн үргэлжлэх хугацаа;

- (iii) аюулгүйн үзлэгт хамрагдсан хүмүүс, эд зүйл, бодис болон тээврийн хэрэгслийн тоо;
- (4) хэрэв зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл илэрсэн бол, дараах бүртгэл хөтөлдөг болохыг бататгах:
 - (i) аюулгүйн үзлэг хийсэн ажилтнуудын нэрс;
 - (ii) илэрсэн зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйлс;
 - (iii) зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйлийг аюулгүй болгох арга хэмжээ.
- (с) Аюулгүйн үзлэгийн явцад, гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах үүрэгтэй:
 - (1) түүний НАХ-ын ажилтан нь аливаа этгээд, эд зүйл, бодис, эсхүл тээврийн хэрэгсэлд аюулгүйн үзлэг хийхдээ, тухайн этгээд аливаа зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл тээвэрлээгүй, эсхүл биедээ авч яваагүй болохыг бататгах;
 - (2) түүний НАХ-ын ажилтан, хэрэв зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл биедээ авч явсан нь илэрсэн этгээдийг өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсэд нэвтрэхийг зөвшөөрдөггүй болохыг бататгах;
 - (3) түүний НАХ-ын ажилтан, хэрэв зөвшөөрөгдөөгүй эд зүйл биедээ авч явсан нь илэрсэн этгээдийг өндөржүүлсэн аюулгүйн хамгаалалтын бүсийг орхихыг шаарддаг болохыг бататгах;
 - (4) дараах шаардлагыг бататгах зорилгоор, сорилт, эсхүл шалгалтын үр дүнгийн бүртгэл хөтөлдөг болохыг:
 - (i) аливаа аюулгүйн үзлэгийн үнэн зөв байдлыг бататгах зорилгоор 28 хоног тутамд шалгах;
 - (ii) аюулгүйн үзлэг гүйцэтгэж байгаа НАХ-ын ажилтан бүрийн ур чадварыг Хавсралт А.24-т заасан давтан сорилт хийх шаардлагын дагуу 150 хоног тутамд шалгах.

Эд зүйлс, эсхүл бодисыг гараар шалгах

- (d) Гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв эд зүйл, эсхүл бодист тэсрэх хэрэгсэл агуулагдсан гэж сэжиглэх аливаа шалтгаан байгаа бол, эсхүл сэжиглэгдсэн тэсрэх хэрэгсэл илэрсэн бол, түүний НАХ-ын ажилтан нь Хавсралт А.11(b)(5)-д шаардсан журмыг мөрддөг болохыг бататгах үүрэгтэй.
- (е) Гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах шаардлагыг бататгах зорилгоор, сорилт, эсхүл шалгалт хийж, тэдгээрийн үр дүнгийн бүртгэл хөтлөх үүрэгтэй:
 - (1) аливаа гар шалгалтын үнэн зөв байдлыг 28 хоног тутамд хийдэг болохыг;
 - (2) гар шалгалт гүйцэтгэж байгаа НАХ-ын ажилтан бүрийн ур чадварыг Хавсралт А.24-т заасан давтан сорилт хийх шаардлагын дагуу 150 хоног тутамд авдаг болохыг.

--oOo--